

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Forum Bankowe 2019

Wyzwania sektora bankowego na nowe czasy

Dnia 14 marca 2019 r. w Hotelu Intercontinental w Warszawie odbyła się XXV edycja Forum Bankowego organizowanego przez Związek Banków Polskich. Hasłem przewodnim tegorocznej konferencji były „Wyzwania sektora bankowego na nowe czasy”. W Forum Bankowym 2019 uczestniczyło około 520 osób reprezentujących banki, władze regulacyjne, władze nadzorcze oraz władze monetarne, a także międzybankowe firmy infrastrukturalne, świat nauki i polityki.

W trakcie konferencji przedstawiono wiele zasadniczych wniosków dot. sektora bankowego:

Wystąpienia wprowadzające:

Krzysztof Pietraszkiewicz - Prezes Związku Banków Polskich, prof. dr hab. Teresa Czerwińska - Minister Finansów, prof. dr hab. Adam Glapiński – Prezes Narodowego Banku Polskiego, prof. dr hab. Małgorzata Iwanicz-Drozdowska - Zastępca Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, Zdzisław Sokal - Prezes Zarządu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego

➤ Prezes Związku Banków Polskich Krzysztof Pietraszkiewicz otworzył konferencję prezentacją zawierającą ocenę sytuacji polskiego sektora bankowego, podkreślając dynamiczne tempo rozwoju usług bankowych w ostatnich latach. Wysoki poziom ubankowienia widać m.in. we wzroście portfeli kredytowych. Polskie banki zbudowały solidne kapitały.

➤ Jednakże wzrost sektora ma charakter jedynie nominalny. Realnie w relacji do PKB jest on w stagnacji. Pomimo wysokiego wzrostu w latach 2011-2015 (z 82% do 90% PKB), w 2015 r. wzrost poziomu aktywów sektora bankowego zahamował. Przyczyną tego były zwiększone koszty zewnętrzne (podatek bankowy oraz zwiększone opłaty na BFG – wskutek kosztów związanych ze SKOK i SK Bankiem). Prezes Pietraszkiewicz wskazał obniżenie zdolności banków do kredytowania polskiej gospodarki jako największe zagrożenie. Z powodu wzrostu obciążeń (fiskalnych i kapitałowych) w 2 lata gospodarka nie uzyskała 60 mld zł kredytów. Od połowy 2016 r. nastąpił widoczny trend spadku relacji kredytów do PKB. Przed tym okresem ta relacja wzrastała powoli, acz względnie jednostajnie, a sam spadek nastąpił w okresie silnej koniunktury.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

- Przedmiotem troski sektora bankowego pozostają: zbyt wysokie obciążenia fiskalne, wyższe niż w innych krajach wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej, brak uznawania opłat na BFG za koszt uzyskania przychodów, dodatkowy podatek bankowy nie zasila systemu stabilności sektora bankowego i nie jest też uznawany za KUP, niestabilność otoczenia (regulacje dla OZE, ustrój rolny, zabezpieczenia, kredyty mieszkaniowe w CHF, świadczenia na rzecz klientów SKOK), eskalacja wymogów sprawozdawczych i wielokrotnego raportowanie tych samych informacji różnym podmiotom lub dla różnych celów, kłopoty ze stosowaniem w praktyce regulacyjnej zasady proporcjonalności, wysokie obciążenia administracyjne, stopniowe dezaktywizowanie sektora bankowego.
- Wzrost obciążeń z tytułu MREL może być dotkliwy dla gospodarki. Największy wzrost kosztów dotyczy banków krajowych i spowoduje zmniejszenie o połowę potencjału części sektora zdolnego do wspierania gospodarki. Banki z kapitałem krajowym będą zmuszone zapłacić bardzo wysoką cenę za instrumenty finansowe zaliczane do MREL, co ograniczy ich potencjał rozwoju.
- Jeszcze większe negatywne skutki może powodować ustawa o kredytach FX. Ustawa prezydencka w sprawie stworzenia funduszu dla restrukturyzacji (konwersji) kredytów hipotecznych denominowanych/indeksowanych do waluty obcej uderzy w grupę banków o najwyższym potencjale do finansowania gospodarki. Razem MREL i ustawa prezydencka ograniczą „silne banki” do 15% bilansu sektora. Łączne skutki odnoszące się do ustawy o kredytach walutowych i MREL mogą być bardzo dotkliwe. Jedynie nieliczne duże banki zachowają potencjał wzrostu i wspierania gospodarki.
- Ponadto pozostają nierozwiązane problemy strukturalne, takie jak: bariery modernizacji sektora spółdzielczego, stabilność sektora SKOK i jego docelowe miejsce, praktyczne narzędzia resolution, narzędzia dla zarządzania i utylizacji portfeli NPL, czy poziomy kapitalizacji BFG oraz sposoby budowy zasobów Funduszu.
- Prezes Krzysztof Pietraszkiewicz wyraził opinię, że następuje stagnacja rozwoju sektora bankowego. Utrzymanie dotychczasowych trendów rozwoju może tworzyć perspektywiczną pułapkę dla gospodarki. Już w średnim okresie widoczne będą negatywne skutki dla naszego kraju.
- Minister Finansów Teresa Czerwińska podkreśliła, że wspólnym celem zarówno rządu, jak i sektora bankowego jest stabilny i długookresowy rozwój Polski. 2018 r. był rokiem, w którym nasza gospodarka osiągnęła szczyt koniunktury. Dynamika PKB wyniosła powyżej 5%, a nasz kraj znalazł się w pierwszej trójce państw członkowskich UE z najwyższym wzrostem gospodarczym. Minister Czerwińska podkreśliła, że ten wzrost ma charakter inkluzywny, co oznacza szeroko rozumiane zaangażowanie i partycypację

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

społeczeństwa. Dodatkowo podkreślenia wymaga pozytywna opinia Komisji Europejskiej, na temat zrównoważonej realizacji przez Polskę programów rozwojowych i społecznych.

➤ Rząd podjął szeroko idące działania na rzecz uszczelniania systemu podatkowego oraz zwiększenia efektywności ściągalności podatków i składek na cele społeczne. Wiarygodność polskiej polityki fiskalnej wspiera stabilizująca reguła wydatkowa. Oprócz norm fiskalnych, jest to kluczowe narzędzie budowy budżetu.

➤ W kontekście wyzwań globalnych, jakie mogą mieć wpływ na polską gospodarkę, należy zwrócić uwagę na przewidywania ekonomiczne dotyczące Unii Europejskiej (zwłaszcza Niemiec). Prognozy PKB w nadchodzącym roku zostały obniżone przez kluczowe instytucje międzynarodowe, jak MFW czy OECD. Należy pamiętać, że 60% polskiego eksportu jest kierowana właśnie do państw UE. Dodatkowo obecnie mamy do czynienia z dużą niepewnością otoczenia zewnętrznego naszego kraju – napięcia w międzynarodowym handlu, czy trwające negocjacje ws. BREXITU.

➤ Powyższe kwestie wskazują na konieczność przygotowania naszej gospodarki i przestrzeni fiskalnej na potencjalne negatywne skutki przyszłych wydarzeń na arenie międzynarodowej i ich wpływ na nasz kraj. Pani Minister zaznaczyła, że w 2019 r. należy się spodziewać niższego tempa wzrostu gospodarczego niż w roku ubiegłym (choć nieznaczenie). Jednakże należy to rozumieć jako naturalne zjawisko cyklu koniunkturalnego. Przewidywane jest zwolnienie dynamiki PKB do 4%, a celem rządu będzie utrzymanie wzrostu gospodarczego naszego kraju w kolejnych latach na stabilnym poziomie ok 3%.

➤ W zakresie swojej polityki fiskalnej rząd planuje następujące działania: kontynuacja procesu uszczelniania systemu podatkowego, inicjatywy podatkowe wspierające rozwój systemu podatkowego, projekty wspierające rozwój (takie jak zmiany w Ordynacji podatkowej, opracowanie matrycy VAT, wprowadzenie ulg podatkowych, IP BOX). Planowane są również działania na rzecz obniżenia klina podatkowego dla osób młodych i mniej zarabiających, podwyższenie KUP, a także podwyższenie stawki podatku dochodowego.

➤ Jako wyzwania Pani Minister Czerwińska wskazała na niedostateczny poziom inwestycji prywatnych. W zakresie działalności banków podkreśliła niewielką skalę kredytowania inwestycji przez banki i prowadzoną restrykcyjną politykę kredytową. W ocenie Minister Finansów rozwój akcji kredytowej następuje bez przeszkód głównie w obszarach, gdzie funkcjonują rządowe programy wsparcia.

➤ Wiele uwagi zostało poświęcone Strategii Rozwoju Rynku Kapitałowego, jako rynku komplementarnego do rynku bankowego. Dostęp dla przedsiębiorców do szerokiego finansowania stanowi jedno z kluczowych wyzwań rządu. Minister Finansów zaprosiła do dyskusji na temat tej strategii, podkreślając zarazem rolę PPK. Dzięki sprawnej strukturze

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

rynku kapitałowego gospodarka może efektywniej lokować kapitał, co ją zabezpieczy przed potencjalnymi szokami gospodarczymi w przyszłości.

➤ Polski sektor bankowy charakteryzuje się dużą stabilnością. Instytucje finansowe utrzymują bardzo wysokie współczynniki wypłacalności i spełniają rzetelnie wymogi ostrożnościowe. Nasz sektor jest stabilny i bezpieczny ponad normę. Dodatkowo pozytywny wpływ na to ma obecny okres koniunktury gospodarczej, który pozwala na gromadzenie buforów kapitałowych, w przypadku pogorszenia się sytuacji ekonomicznej.

➤ Jeżeli chodzi o wynik finansowy sektora bankowego, to w opinii Ministerstwa Finansów polskie banki osiągnęły w ubiegłym roku wynik nominalnie dość wysoki. Jednakże trzeba się zastanowić w kontekście wyzwań, jak utrzymać stopę zwrotu na relatywnie wysokim poziomie. Dodatkowo obserwujemy nasycenie rynku bankowego, które wskazuje na potrzebę zmian w modelach działania banków.

➤ Podkreślenia wymaga udział sektora bankowego i pomoc w rządowych projektach uszczelniania systemu podatkowego (STIR, split payment). Pani Minister Finansów podziękowała przedstawicielom sektora za wsparcie i wielowymiarowość działalności bankowej. Dbanie o bezpieczny, stabilny rozwój gospodarki to nasz cel, który wymaga bliskiej ścisłej współpracy rządu i sektora bankowego. Wspólnie będziemy dążyć do zwiększania konkurencyjności polskiego rynku zarówno wewnątrz, jak i na arenie międzynarodowej.

➤ Prezes Narodowego Banku Polskiego Adam Glapiński podkreślił, że nie może być prawidłowo funkcjonującej gospodarki bez dobrze działających i bezpiecznych banków. Obecnie obserwujemy swoisty „cud gospodarczy” – wysoki poziom wzrostu gospodarczego, przy jego absolutnej stabilności i zrównoważeniu, a także przy jednoczesnym braku inflacji, niskim bezrobociu i stabilnym wzroście wynagrodzeń. Według przewidywań NBP obecny rok, jak i przyszły będą stanowiły kontynuację tego trendu.

➤ Wyzwania, jakie stoją przed polską gospodarką to: utrzymanie rynku pracy na obecnym poziomie i energetyka. Oba aspekty są kluczowe dla naszego kraju. Obecna sytuacja jest stabilna choć widać pewne zagrożenia. Zdaniem NBP dotychczasowe działania rządu pozwalają się płynnie do nich odnieść.

➤ Oceniając wyniki sektora bankowego, Narodowy Bank Polski wyraża pozytywną opinię dotyczącą rozwoju akcji kredytowej i zaangażowania banków w finansowanie gospodarki. Podkreślenia wymaga rola dodatknych stóp procentowych w polityce polskiego banku centralnego, co stanowi ewenement w skali UE. Prezes Glapiński poinformował uczestników Forum, że nie zanoszą się, aby poziom stóp procentowych uległ zmianie do końca obecnej kadencji Rady Polityki Pieniężnej.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

- Polski sektor bankowy jest zdrowy i silny. Jednakże Prezes Adam Glapiński zasugerował jakie wyzwania mogą, jego zdaniem, stać przed sektorem bankowym, wskazując w tym miejscu na konieczność dobrego monitorowania wysokokwotowych kredytów konsumpcyjnych i hipotecznych, wzmocnienia procesu dobrowolnej restrukturyzacji kredytów walutowych, potrzebę wzmocnienia sektora bankowości spółdzielczej, zwiększenia kapitałów banków i wyposażenia ich w MREL, a także problem lekceważenia przez społeczeństwo konsekwencji zobowiązań finansowych z tytułu zaciąganych kredytów. Dodatkowo zagrożenia dla polskich banków mogą się wiązać z kwestiami cyberbezpieczeństwa, otwarciem rynku płatniczego, czy ryzykiem danych.
- Prezes NBP nie zgodził się z tezą, że tempo rozwoju sektora bankowego jest zbyt wolne. Jego zdaniem jest ono odpowiednie, ponieważ nie kreuje nierównowag. Wprawdzie odnotowano spadek dynamiki akcji kredytowej, ale wzrost sektora był hamowany m.in. przez zmniejszenie popytu na finansowanie bankowe. Jednakże tempo rozwoju kredytów mieszkaniowych i konsumpcyjnych pozostaje na bardzo wysokim poziomie.
- Prezes NBP odniósł się także do postulatów sektora bankowego dotyczących zbyt restrykcyjnych warunków działania banków. W zdecydowanej większości nie podzielił on postulatów sektora, uznając, że sytuacja banków jest dobra i stabilna a obciążenia nie są zbyt wysokie, także wymogi kapitałowe nie są wygórowane (jego zdaniem to raczej pozostała część UE ma zbyt niskie standardy). Podkreślił, że dostęp do kredytu nie stanowi bariery rozwoju firm w Polsce. Trzeba jednak być przegotowanym na gorsze czasy i dlatego nadzór makroostrożnościowy powinien być silniej skoncentrowany w banku centralnym. Oczywiście utrzymanie wysokich obciążeń w dłuższej perspektywie czasowej może nieść ze sobą negatywne skutki, jeżeli będzie miało wpływ na ograniczenie działalności banków i możliwości udzielania przez nie finansowania.
- Prezes NBP podkreślił konieczność zmian w sektorze bankowości spółdzielczej oraz potrzebę jego konsolidacji w celu osiągnięcia efektu synergii. Niezbędna jest dalsza integracja i dalszy rozwój IPS. Obecnie procesy te przebiegają zbyt wolno. Jednakże muszą one być prowadzone przez banki spółdzielcze dobrowolnie. Narodowy Bank Polski będzie w tym je wspierał. Prezes Glapiński zasugerował, że odpowiednie zachęty fiskalne ze strony MF też mogłyby wesprzeć te procesy.
- KSF negatywnie ocenił propozycję przewalutowania kredytów po cenach nierynkowych, jako niosącą ze sobą zbyt duże ryzyko dla banków. Obecnie instytucje finansowe ponoszą już koszty związane z przewalutowaniem, ale są one nieporównywalnie mniejsze niż w sytuacji przewidzianej w projekcie ustawy. Kredyty na nieruchomości denominowane we franku szwajcarskim stopniowo wygasają, choć proces ten jeszcze potrwa. Prezes NBP zwrócił uwagę, że temat ten wraca do agendy rządowej wraz z cyklem

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

rządowym. NBP pozytywnie zaopiniował prezydencki projekt ustawy o wsparciu kredytobiorców, jednakże zgłosił szereg uwag mających na celu większą efektywność tej regulacji.

➤ W kwestii resolution NBP opowiada się za szybkim eliminowaniem problemów pojedynczych instytucji i jest gotowy do wsparcia finansowego tego procesu. Wiele pracy w tym zakresie zostało już wykonane np. przygotowanie planów resolution, które w Polsce muszą być wyjątkowo liczne z racji struktury sektora bankowego. NBP opowiada się jednocześnie za przygotowaniem przynajmniej zasad działania banku pomostowego lub nawet za jego utworzeniem. Zdaniem Prezesa NBP potrzebne są również lepsze zasady obrotu złymi kredytami bankowymi, ale jednocześnie nie ma uzasadnienia dla tworzenia specjalnej instytucji zajmującej się zarządzaniem nimi. Rozwiązaniem może być zmiana przepisów dotyczących spisywania należności, w tym przepisów podatkowych.

➤ Po wystąpieniu Prezesa Narodowego Banku Polskiego głos zabrał Prezes Krzysztof Pietraszkiewicz wskazując, że przyjęcie ustawy dotyczącej restrukturyzacji kredytów walutowych w wersji przyjętej przez komisję sejmową doprowadzi faktycznie do przymusowej konwersji tych kredytów, wbrew stanowisku wyrażonemu przez Komitet Stabilności Finansowej.

➤ Wiceprzewodnicząca Komisji Finansów Publicznych Małgorzata Iwanicz-Drozdowska wyraziła opinię, że otoczenie makroekonomiczne sprzyja rozwojowi sektora bankowego w Polsce. Wpływ na to mają: utrzymujące się wysokie tempo wzrostu gospodarki naszego kraju, dalsza poprawa na rynku pracy i rekordowo niska stopa bezrobocia, dobra sytuacja sektora przedsiębiorstw, wysoki poziom optymizmu konsumentów, relatywnie stabilna sytuacja na rynku finansowym, wzrost inwestycji na rynku mieszkaniowym (ale w niektórych obszarach rynku mamy do czynienia z silnym wzrostem cen), stabilna sytuacja finansów publicznych.

➤ Struktura sektora pozostaje względnie stabilna. Rozwój nowych technologii, zmiana wzorców zachowań klientów oraz optymalizacja kosztów działania, skutkują stopniową redukcją zatrudnienia i sieci sprzedaży. Udział inwestorów krajowych w aktywach sektora przekracza 50%. Dodatkowo obserwujemy stały wzrost działania i roli banków. Na koniec grudnia 2018 r. aktywa sektora bankowego wyniosły 1,9 bln PLN, z czego udział banków spółdzielczych wyniósł 7,3% (9,4% z zrzeszającymi). Dominującą pozycją w bilansach banków pozostają kredyty sektora niefinansowego. Obserwujemy wzrost relacji aktywów do PKB. Stabilność sektora bankowego ma kluczowe znaczenie dla stabilności całego systemu finansowego.

➤ Zaobserwowano również poprawę wyników finansowych i miar adekwatności kapitałowej w bankach. Pomimo odnotowanego w ostatnich latach wzrostu kosztów (m.in.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

podatek bankowy, fundusz wsparcia kredytobiorców, wypłata środków gwarantowanych) w 2018 r. banki odnotowały stopniową poprawę wyników finansowych (w 2018 r. wynik netto wyniósł 14,7 mld PLN - najwyższy od 2014 r.). Polski sektor jest relatywnie dobrze skapitalizowany, o zyskowności wyższej niż w krajach „starej UE”, choć odsetek kredytów niepracujących kształtuje się na poziomie powyżej przeciętnej.

➤ Pani Przewodnicząca Małgorzata Iwanicz-Drozdowska zwróciła uwagę na ryzyko stóp procentowych w dłuższym terminie i ryzyko dużych kredytów konsumpcyjnych. Podkreśliła, że banki są przygotowane do absorpcji szoków, ale w pojedynczych instytucjach występują niedobory kapitałów na kwotę ok. 3,5 mld PLN.

➤ UKNF przewiduje nowe, udoskonalone testy warunków skrajnych, prowadzone w sposób bardziej dynamiczny. Na podkreślenie zasługują bardzo dobre wyniki dwóch polskich banków w badaniu przeprowadzonym przez EBA. Równocześnie na podstawie testów przeprowadzonych na większej grupie banków w Polsce przez UKNF można wywnioskować, że największe banki są relatywnie odporne na szoki. Nieco gorzej sytuacja wygląda w mniejszych podmiotach.

➤ W odniesieniu do całego sektora bankowego Profesor Iwanicz-Drozdowska wskazała na konieczność redukcji poziomu złych kredytów zgodnie ze standardami unijnymi, możliwe szybkie zakończenie prac nad zmianami w stawkach referencyjnych, sprawne pozyskiwanie finansowania w formie MREL (co zwiększy niestety także koszt finansowania banków).

➤ Podkreślone zostały również wyzwania stojące przed bankowością spółdzielczą, a zwłaszcza utrzymujące się w tym sektorze duże ryzyko kredytowe przy niskim poziomie utworzonych rezerw, czyli na jakość aktywów. Negatywnie należy ocenić również spadek liczby udziałowców w bankach spółdzielczych. Uwagę należy zwrócić również na niską jakość badania audytorów i rzeczoznawców majątkowych, potrzebę wychowywania nowych kadr w bankach spółdzielczych.

➤ Następnie zostały przedstawione planowane działania UKNF. Zapowiedziano prace nad zmianami kilku rekomendacji Komisji, w tym oznaczonych literami B (wskazanie bankom dobrych praktyk w zakresie ograniczenia ryzyka inwestycji, których wartość determinowana jest parametrami cenowymi), S (wprowadzenie rozwiązań w zakresie kredytów hipotecznych oprocentowanych stałą stopą procentową lub okresowo stałą stopą procentową), R (ze względu na odległy termin stosowania wytycznych EBA dotyczących parametrów utraty wartości, zakładane jest wprowadzenie okresu przejściowego) i G (trwają prace nad dostosowaniem postanowień Rekomendacji G do Wytycznych EBA w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej wynikającym z działalności w ramach portfela bankowego).

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

- Przewodnicząca Małgorzata Iwanicz-Drozdowska przypomniała też o kończących się pracach nad CRDV i CRRII, które stworzą nowe wymagania dla banków, ale zawierają też pewne złagodzenie wymogów kapitałowych dla kredytowania firm MŚP.
- Odrębnym, rozwijanym obszarem działalności UKNF są inicjatywy w zakresie nowych technologii, w tym cyberbezpieczeństwa, wspierania powstawania FinTechów (m.in. prowadzone są działania na rzecz utworzenia centrum wspierania FinTechów w II połowie 2019 r.).
- Zdzisław Sokal, Prezes Zarządu BFG podczas swojego wystąpienia szczegółowo omówił najnowsze zmiany przepisów dotyczące działalności i kompetencji Bankowego Funduszu Gwarancyjnego: „Pakiet Bankowy” (BRRD2, CRR II, CRD V), Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku; Ustawa z dnia 17 stycznia 2019 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw; Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/1624 z dnia 23 października 2018 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur i standardowych formularzy i szablonów stosowanych do przekazywania informacji do celów sporządzenia planów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji.
- Wskazał także, że bank pomostowy może być powołany w dwóch trybach, ale ustawowy czas jego działania jest bardzo ograniczony. Następnie Prezes BFG powiedział o wymogach MREL i odrębnym planowanym podejściu dla banków będących częścią G-SIFI i dla innych banków. Nowe wymagania kapitałowe muszą być wdrożone najpóźniej do początku 2024 r.
- W kwestii zmiany struktury podniesienia wysokości składek na Fundusz, jaka miała miejsce w ostatnim czasie, Prezes BFG uzasadnił ją koniecznością wejścia na ścieżkę docelowego osiągnięcia wyposażenia kapitałowego Funduszu, wyznaczonego w ustawie. Podkreślił jednocześnie, że zmiana stawek ma pozytywne strony, bo obniżyła obciążenia dla banków spółdzielczych (należy mieć na względzie, że w przyszłości składka dla tej grupy podmiotów również wzrośnie, dlatego powinny one wykorzystać ten okres ulgi jako przygotowawczy), choć jednocześnie podniosła bardzo wysoko obciążenia dla banków hipotecznych.

Sesja I: Uwarunkowania regulacyjne finansowania polskiej gospodarki przez sektor bankowy

Moderator: Krzysztof Pietraszkiewicz – Prezes Związku Banków Polskich

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Dyskusja panelowa: Sławomir S. Sikora - Prezes Zarządu Banku Handlowego w Warszawie SA, Mirosław Skiba - Prezes Zarządu SGB-Banku SA, Lidia Jabłonowska-Luba - Wiceprezes Zarządu mBanku SA, dr Mariusz Cholewa - Prezes Zarządu Biura Informacji Kredytowej SA, dr hab. Lech Kurkliński - Dyrektor ALTERUM Ośrodka Badań i Analiz Systemu Finansowego

➤ Podkreślono, że Polska jest jedynym krajem w którym podatek bankowy pełni funkcję wspierającą konsumpcję społeczną, podczas gdy powinien być częścią budowy funduszu restrukturyzacyjnego w BFG. Niezbędna jest zmiana w tym zakresie i jak najszybsze podjęcie rozmów z regulatorami. Biorąc pod uwagę prognozy ekonomiczne, dotyczące spowolnienia gospodarczego w kolejnych latach, należy się spodziewać, że wpływy do budżetu również ulegną obniżeniu, co uniemożliwi jakikolwiek dialog w tym zakresie. Należy mieć na uwadze, że choć banki dobrze radziły sobie w ostatnich latach, kolejne mogą przynieść istotne odwrócenie sytuacji.

➤ W związku z poniesionymi przez sektora bankowy inwestycjami na inicjatywy regulacyjne, mające na celu uszczelnienie systemu podatkowego (STIR, split payment), część wpływów powinna zostać skierowana do tych podmiotów. Systemy te wymagają utrzymania i dalszego rozwoju, a sektor bankowy jest angażowany w coraz to nowe projekty rządowe. Niezbędne jest tu wypracowanie odpowiednich rozwiązań wsparcia finansowego dla banków lub ułatwień fiskalnych.

➤ Pożądane jest także włączenie perspektywy klientów do dyskusji o uwarunkowaniach regulacyjnych prowadzenia biznesu bankowego. Niezbędne jest uwzględnienie korelacji między obciążeniami sektora bankowego a warunkami funkcjonowania przedsiębiorstw. Ta szersza perspektyw musi być również wzięta pod uwagę przez regulatorów.

➤ W zakresie wymogów kapitałowych, w sektorze panuje zgoda i świadomość konieczności budowy buforów na czas pogorszenia się koniunktury gospodarczej, jednakże niepokój budzi coroczna niepewność dotycząca ich kształtu. Dodatkowo są to środki, które nie będą mogły być wykorzystane na finansowanie gospodarki. Niezbędna jest tu analiza, w jaki sposób można by bezpiecznie i efektywnie wykorzystać te zasoby.

➤ W przypadku wymogów kapitałowych związanych z kredytami hipotecznymi denominowanymi we frankach szwajcarskich stanowisko sektora jest negatywne, ze względu na ich rosnącą skalę, pomimo zmniejszania się wartości tego portfela.

➤ Należy mieć na uwadze, że niespodziewany wzrost składek na BFG, jaki miał miejsce w ostatnim czasie, oznacza dla banków konieczność wypracowania większego wyniku finansowego i również kreuje poczucie niepewności w sektorze.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

- 10 największych ryzyk operacyjnych dla sektora bankowego w obecnych czasach, poza Brexitem, dotyczy technologii i cyberbezpieczeństwa. Obszar ten wymaga sporych, niekończących się nakładów inwestycyjnych.
- Pod względem akcji kredytowej i jakości kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych, udzielonych długoterminowo na wysokie kwoty, nie zaobserwowano negatywnych zmian systemowych. Według obecnych trendów, nowe kredyty gotówkowe udzielane są przeważnie na okres powyżej 5 lat. Należy jednak pamiętać, że portfel kredytów udzielonych na większe kwoty, charakteryzuje się wyższą – dwucyfrową – szkodowością. Obserwowany jest trend wydłużania okresu kredytowania. Tendencja ta może okazać się niebezpieczna w przypadku zmiany koniunktury gospodarczej.
- Wyzwanie na styku banków i firm pożyczkowych: w 80% obie grupy podmiotów obsługują tych samych klientów. Istnieje poważne ryzyko, że jeżeli przestaną oni regulować zobowiązania wobec firm pożyczkowych, może nastąpić зараżenie sektora bankowego. Konieczne jest zachowanie czujności i monitorowanie, aby ryzyko nie przyszło z obszaru równoległego.
- Niezbędne jest również bliższe przyjrzenie się malejącej skali finansowania udzielanego na potrzeby MŚP. Poziom wskaźnika kredytów dla MŚP do PKB zmalał z ponad 9% do 8,8%. Ta sytuacja może budzić pewien niepokój i wymaga podjęcia odpowiednich przeciwdziałań.
- Banki spółdzielcze muszą borykać się z takimi samymi obciążeniami i nowymi wymogami jak sektor komercyjny (np. wprowadzenie STIR i split payment), pomimo różnic w skali działalności, a ponad to muszą nadrabiać zaległości wynikające z natury rozproszonego biznesu. Jednym z kluczowych elementów jest tu konieczność inwestowania w rozwój technologiczny. Są to dodatkowe obciążenia, których nie da się już przesunąć w czasie, aby sprostać konkurencji dobrze przygotowanych w tym zakresie banków komercyjnych. Potrzebne są tu uzgodnienia na poziomie obu zrzeczeń – wspólne inwestycje i mierzenie się z obciążeniami, w celu zniwelowania ryzyk. Niezbędne jest także większe uwzględnienie przez regulatorów zasady proporcjonalności.
- Przy rosnących wymogach regulacyjnych i obciążeniach, małe i bardzo małe banki będą miały poważne problem z kontynuowaniem prowadzenia swojej działalności. Należy mieć na uwadze ryzyko, że konsekwencje odczuje cały sektor bankowy. Problemy grupy podmiotów, nawet tej mniejszej, mogą naruszyć zaufanie dla całego sektora bankowego.
- Niezbędne są działania mające na celu wzrost atrakcyjności polskiego sektora bankowego dla inwestorów. W przeciwnym wypadku, pogorszenie się sytuacji gospodarczej naszego kraju, może w konsekwencji doprowadzić do konieczności wsparcia banków z budżetu państwa.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Sesja II: Stała stopa procentowa w kredycie hipotecznym – jak ją wdrożyć i stosować w istniejących uwarunkowaniach ekonomicznych działania banków (rynek kapitałowy, listy zastawne, możliwe zmiany stóp procentowych w przyszłości) i jednocześnie nie narazić się na ryzyko utraty reputacji u klientów

Moderator: Piotr Kwiatkowski - Prezes Zarządu Crèdit Agricole Banku Polska SA

Wystąpienie wprowadzające: Paweł Preuss - Partner EY, Lider Zespołu Zarządzania Ryzykiem Finansowym w EY

Dyskusja panelowa: Mirosław Boda - Prezes Zarządu ING Banku Hipotecznego SA, Artur Adamczyk - Wiceprezes Zarządu Banku Polskiej Spółdzielczości SA, Maciej Reluga - Członek Zarządu Santander Banku Polska SA, Iwona Kozera - Partner EY, Lider Doradztwa Biznesowego, Europa Centralna i Południowowschodnia w EY, dr hab. Kamil Liberadzki - Zastępca Dyrektora Departamentu Regulacji, Analiz i Współpracy z Zagranicą w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego

➤ Polacy od lat wybierają kredyt o zmiennej stopie procentowej. Niezbędna jest tu dokładna analiza dlaczego w innych krajach, mając na uwadze ograniczenie ryzyka systemowego i gospodarczego, sytuacja jest odmienna i preferencje klientów idą w kierunku finansowania o stałej stopie procentowej. Biorąc pod uwagę cykl koniunktury jest to moment kiedy powinny zostać podjęte działania zmieniające trend na polskim rynku.

➤ Zależność między stopą procentową a ratą kredytu jest ogromna. W krajach rozwiniętych praktyka udzielania finansowania opartego o stałe oprocentowanie jest znana i ustabilizowana. Posiadają one doświadczenie wysokich i niskich stóp procentowych. Przykład mogą stanowić Węgry, gdzie stosowane jest podejście zintegrowane i wypracowano zestaw działań regulacyjnych mocno wpływających na wolny rynek, jednakże z perspektywy czasu skutecznych:

- od strony społecznej - Narodowy Bank Węgier wydał jednoznaczną rekomendację preferowanego produktu hipotecznego i prowadzi działania na rzecz jego promocji, jako produktu certyfikowanego.
 - określenie zdolności kredytowej – dot. wysokość DTI – węgierskie podejście wprowadza spore zróżnicowanie przy decyzji o udzieleniu kredytu, co skierowało klientów w kierunku finansowania o stałej stopie.
- W celu rozwoju tego rodzaju produktu na polskim rynku niezbędna jest również odpowiednia stymulacja motywacji banków, aby był on dla nich opłacalny i chcieli go

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

oferować. Natomiast wywieranie presji na banki, aby wdrażały te instrumenty byłoby sytuacją nieefektywną i niepożądaną.

➤ Czynniki sprzyjające rozwojowi portfela kredytów o stałej stopie procentowej to skala popytowa (zainteresowanie gospodarstw domowych), zmienność stóp procentowych, świadomość konsumentów, wysokość spreadów. Po stronie czynnika podażowego istotna jest dojrzałość rynku dłużnych papierów zabezpieczonych, listów zastawnych.

➤ Doceniając inicjatywę UKNF dot. rekomendacji S (która obecnie jest w końcowej fazie prac), należy mieć na uwadze, że temat ten jest bardzo skomplikowany i należy go szczegółowo przeanalizować. Dążeniem Komisji, jest aby udział kredytów o stałej stopie procentowej docelowo wyniósł 20-30%, ale będzie to proces długotrwały i wymaga współpracy oraz zaangażowania wszystkich stron. Komisja ma świadomość, że stopy procentowe mogą jeszcze obniżyć się, ale uznaje też, że obecnie jest dobry moment na rozpoczęcie promocji kredytów opartych o stałe oprocentowanie. Wiadomo też, że polski rynek nie będzie taki jak w USA czy Niemczech, gdzie powstał on z dużą pomocą państwa. Rekomendacja S ma nie być zadekretowaniem rzeczywistości, ale klienci dzięki temu mają dostać realny wybór oprocentowania kredytów. Jednocześnie warto zastanowić się nad rozwiązaniami regulacyjnymi, które pozwoliłyby na obniżenie oprocentowania kredytu na stałą stopę procentową tak, aby produkt ten był bardziej atrakcyjny dla klienta.

➤ Na polskim rynku finansowym produkt ten jest dostępny w niektórych bankach, już od dłuższego czasu, jednakże nie cieszy się dużą popularnością, a jego udział w portfelu należności banków jest marginalny.

➤ Aby przekonać klientów do zaciągania zobowiązań ze stałą stopą procentową i odejścia od monokulturowości kredytów o zmiennym oprocentowaniu, cena jest czynnikiem o kluczowym znaczeniu. Jednakże głównie na skutek wyższych kosztów zabezpieczenia otwartej pozycji przez bank kredyty o stałej stopie procentowej są nieco droższe od kredytów o zmiennej. Dziś różnica między stawką WIBOR 3M i swapem 5Y wynosi ok. 40 punktów bazowych i to przekłada się na wyższy koszt raty kredytowej. Wydłużenie okresu kredytu o stałej stopie procentowej powodowałoby, że różnica w koszcie staje się jeszcze większa. Jednocześnie zapowiedzi NBP, że stopy procentowe nie ulegną zmianie w najbliższych latach, nie zachęcają do zaciągania kredytów o stałej stopie procentowej. Podkreślano, że możliwości pozyskania przez bank długoterminowego finansowania o stałej stopie też są ograniczone, więc skala nowych kredytów o stałej stopie musi być też ograniczona.

➤ Jako jedno z możliwych do zastosowania rozwiązań dla wzrostu zainteresowania kredytami na nieruchomości ze stałą stopą procentową, zaproponowano zastosowanie modelu wynajmu nieruchomości klientowi po stałym, zamrożonym czynszu na 10-20 lat. Jest to praktyka stosowana na świecie.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

- W Polsce właściwie mówimy o kredytach na okresowo stałą stopę procentową, rozumianą jako 5-7 lat. Po tym czasie klient musi refinansować kredyt lub przenieść się na stopę zmienną. Czy to naprawdę niweluje ryzyko klienta związane ze stopą procentową, czy tylko przesuwają je w czasie? Konieczne jest utworzenie rynku długoterminowego pieniądza, na podstawie którego będzie możliwość wyznaczenia ceny długoterminowego finansowania dla klienta.
- Kluczowym aspektem jest tu również edukacja klientów, aby mogli ocenić ryzyko i podjąć świadomą decyzję. Wszyscy interesariusze muszą dołożyć starań w tym obszarze. W przeciwnym wypadku głównym kryterium wyboru sposobu finansowania zawsze pozostanie jego cena. Klient zawsze wybierze kredyt tańszy – o zmiennej stopie, aby móc kupić większą nieruchomość.
- Wprowadzenie efektywnego systemu kredowania opartego o stałą stopę procentową, jest rzeczą niezwykle trudną i nie ma tutaj łatwych rozwiązań. Nie da się obniżyć wag ryzyka na kredyty na nieruchomości, ze względu na wymogi CRR, a nie jest rozwiązaniem zrekomensowanie ich oprocentowaniem kredytów konsumpcyjnych. Nie jest również możliwe wprowadzenie systemów innych państw, ze względu na uwarunkowania na polskim rynku. Możliwe jest ewentualne zastosowanie pewnych mechanizmów.
- Wszyscy uczestnicy debaty podkreślali zgodnie trzy kwestie: proces budowy portfela kredytów o stałej stopie procentowej musi być długotrwały, potrzebne jest szerokie wsparcie instytucjonalne ze strony publicznej dla tego procesu i niezbędna jest szeroka edukacja społeczeństwa w zakresie ryzyka stopy procentowej i specyfiki kredytów o stałej stopie procentowej.

Sesja III: PSD2 – jak sektor bankowy jest przygotowany do nowego otwarcia rynku usług bankowych i jak może zmienić się rynek bankowy po dacie wejścia w życie tej regulacji

Moderator: Włodzimierz Kiciński – Wiceprezes Związku Banków Polskich

Wystąpienie wprowadzające: Wojciech Soleniec - Partner EY, Grupa Rynków Finansowych w EY

Dyskusja panelowa: Piotr Alicki - Prezes Zarządu Krajowej Izby Rozliczeniowej SA, dr Mieczysław Groszek - Prezes Zarządu Fundacji Polska Bezgotówkowa, Adam Marciniak - Wiceprezes Zarządu PKO Banku Polskiego SA, Wojciech Soleniec - Partner EY, Grupa Rynków Finansowych w EY, Maciej Biniek - Dyrektor ds. Usług Finansowych w Allegro, Paweł Bułgaryn - Kierujący Zespołem ds. Systemu Płatniczego w Departamencie Rozwoju

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Rynku Finansowego Ministerstwa Finansów, Emil Radziszewski - Zastępca Dyrektora Departamentu SKOK i Instytucji Płatniczych w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego

- Dyrektywa PSD2 wymusza na bankach otwarcie się na zewnątrz, powodując zerwanie dotychczasowego łańcucha wartości. Zarówno FinTechs, jak i banki dostrzegają potencjał Open Bankingu i rozważają jego wykorzystanie do rozwoju dotychczasowych oraz wdrożenia nowych usług.
- Celem KE przy pracach nad pierwszą wersją dyrektywy PSD2 było uregulowanie zasad konkurencji między bankowymi i niebankowymi dostawcami usług płatniczych, a także ochrona konsumentów. Druga dyrektywa stanowi próbę kreowania rozwiązań, wychodzenia poza schematy płatnicze. To już funkcjonowało, ale pozostawało w próżni regulacyjnej.
- W ocenie KNF celem regulacji jest przyspieszenie płatności tak, aby gospodarka funkcjonowała lepiej. PSD2 nie jest adresowane do rynku polskiego. Są to przepisy opracowane z perspektywy europejskiej. Liczba rodzajów metod płatniczych w Polsce jest przeogromna, a rynek ten cechuje się dużą konkurencyjnością. Główne ryzyka związane z dyrektywą mają charakter operacyjny, polegający na ryzyku zachwiania zaufania do usług płatniczych. KNF nie dostrzega przy tym zainteresowania wchodzeniem na polski rynek ze strony nowych dostawców.
- Konwersja w e-commerce jest kluczowym elementem sukcesu. Istnieje obawa, że PSD2 przyniesie jej zachwianie. Niezbędne jest w tym miejscu jej monitorowanie i wypracowanie odpowiednich rozwiązań zabezpieczających.
- PSD2 będzie bardzo mocno wpływało na rozwój obrotu bezgotówkowego. Przyniesie jego znaczne przyspieszenie.
- PSD2 jest kierunkiem do Open bankingu, który zdaniem sektora bankowego stanowi przyszłość. Duże znaczenie w rozwoju Open bankingu odgrywa dojrzałość otoczenia regulacyjnego oraz zaufanie klientów. Doświadczenia międzynarodowe wskazują jednak, że nie ma jednej ścieżki do sukcesu. Niekwestionowanym liderem na świecie są Chiny, w których rozwinął się on dzięki wysokiemu poziomowi zaufania obywateli do FinTechs oraz wysokiej absorpcji nowych technologii. Natomiast tytuł lidera w Europie należy do Wielkiej Brytanii
- Banki działające w Polsce widzą duży potencjał w Open banking i zaczynają otwierać się na podmioty trzecie, udostępniając kolejne usługi. Jednakże patrząc na potencjał rozwoju tego obszaru w naszym kraju, zdaniem EY, Polska na tle innych państw europejskich charakteryzuje się niskim wskaźnikiem innowacyjności gospodarki, jak i również zaufania obywateli do finansowych rozwiązań pozabankowych. Niemniej jednak dzięki wsparciu

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

FinTechs ze strony podmiotów środowiska regulacyjnego, instytucji państwowych oraz banków, sytuacja może stopniowo zacząć ulegać zmianie.

➤ Jesteśmy w momencie testowym działania Polish API, który zdaniem sektora bankowego stanowi dużą szansę dla banków na rozbudowanie oferty, zagregowanie informacji o klientach i wyjście do klienta z usługami dostosowanymi do jego potrzeb. Jednakże należy pamiętać o wyzwaniach z tym związanych, takich jak ciągłość działania i cyberbezpieczeństwo.

➤ Nowe regulacje, obecnie wdrażane za pomocą rozwiązań Polish API, są gwarancją bezpiecznych standardów i pozwalają uniknąć ryzyk związanych z PSD2. Powinniśmy stworzyć nie tylko standard pisany, ale umożliwić wszystkim bankom, zwłaszcza tym bez większych możliwości, na spełnienie nowych wymogów. W tym miejscu istotną rolę będzie pełniła Krajowa Izba Rozliczeniowa.

➤ Zwrócono uwagę, że nie sposób przewidzieć zachowania klientów w związku z nadchodzącymi zmianami. Już przejście na bankowość mobilną pokazało, że jest to aspekt cechujący się dużą labilnością.

➤ PSD2 jest kolejnym rozdziałem walki o klienta, swoistym wyścigiem kto zbuduje platformę która zagreguje usługi i przyciągnie klienta, który przede wszystkim będzie brał pod uwagę cenę i użyteczność proponowanych rozwiązań. Zdaniem EY będzie to obszar rosnącej konkurencji i otwarcie na Open banking.

➤ Kwestia bezpieczeństwa danych klientów jest zasadnicza i różnie rozumiana przez poszczególne państwa. W tym zakresie Komisja Nadzoru Finansowego silnie popiera stanowisko i praktykę wypracowaną w ramach Związku Banków Polskich. Podkreślono, że głównym czynnikiem ryzyka w tym obszarze jest klient. Od jego doświadczenia zależy jak i gdzie udostępnia swoje dane.

Wręczenie nagrody im. prof. Remigiusza Kaszubskiego

Podczas Forum Bankowego tradycyjnie została wręczona Nagroda imienia Profesora Remigiusz Kaszubskiego, przyznawana za działalność na rzecz kreowania innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie bankowości elektronicznej oraz prawa nowych technologii. W tym roku laureatami VI Nagrody zostali Sebastian Ptak, Członek Zarządu Blue Media S.A. oraz prof. Andrzej Sobczak z SGH

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Sesja IV: Cyberbezpieczeństwo – kluczowe ryzyko w dobie digitalizacji – jak je skutecznie ograniczać wobec nasilających się ataków na dane bankowe oraz systemy.

Moderator: Krzysztof Pietraszkiewicz – Prezes Związku Banków Polskich

Dyskusja panelowa: Robert Kośla - Dyrektor Departamentu Cyberbezpieczeństwa Ministerstwa Cyfryzacji, Sławomir Panasiuk - Wiceprezes Zarządu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA, Katarzyna Majewska - Członek Zarządu Banku Handlowego w Warszawie SA, Piotr Kalbarczyk – Dyrektor PKO Banku Polskiego SA, Jacek Sygutowski - Associate Partner, Dział Technology & Risk Advisory w EY, Krzysztof Silicki – Dyrektor NASK-PIB, Krzysztof Grabczak - Software Practice Leader w Oracle.

➤ Jesteśmy w trakcie tworzenia krajowego systemu cyberbezpieczeństwa, na podstawie przepisów dyrektywy NIS. System obejmuje 7 sektorów i ma za zadanie budowę świadomości o zagrożeniach płynących z cyberprzestrzeni na terenie całego kraju. Jego celem jest zbieranie informacji o incydentach i identyfikacja operatorów usług kluczowych. Organem właściwym dla sektora bankowego, odpowiedzialnym m.in. za opracowanie kryteriów identyfikacji operatorów usług kluczowych, jest KNF.

➤ Głównym elementem przy budowie krajowego systemu cyberbezpieczeństwa jest współpraca między różnymi instytucjami i sektorami. Sektor bankowy posiada dużą świadomość wagi cyberbezpieczeństwa, jednakże nie ma jednego podmiotu czy grupy podmiotów posiadających kompletną wiedzę. Nowa ustawa o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa tworzy ramy i mechanizmy dobrowolnej współpracy między podmiotami. Jesteśmy dopiero w początkowej fazie implementacji nowych przepisów, więc jeszcze jest za wcześnie na pierwsze wnioski i doświadczenia z funkcjonowania systemu.

➤ Istotne jest aby wykształciły się sektorowe systemy bezpieczeństwa. Z inicjatywy ZBP w ramach sektora bankowego taki system został już utworzony. Obejmuje on 98% banków działających na polskim rynku. BCC będzie stanowiło duże wsparcie przy budowie i rozwoju systemu krajowego.

➤ Rynek płatności i innowacji może się w Polsce rozwijać, ale tylko pod warunkiem zachowania bezpieczeństwa. Kluczowymi kwestiami są tu ochrona tożsamości w systemach internetowych i szerzenie kultury cyberbezpieczeństwa. To nie tylko kwestia procedur i systemów, ale również świadomości i edukacji społeczeństwa, a także samych pracowników banków. Tworzone są coraz bardziej zaawansowane systemy potwierdzania tożsamości. To jest teraz obszar rosnącego ryzyka. Zaangażowanie banków w prace ZBP w zakresie cyberbezpieczeństwa i bezpieczeństwa płatności pokazuje wagę tego zagadnienia. Prowadzone są ćwiczenia sektorowe, testy, wzajemne dzielenie się wiedzą, aby jak najszerzej przygotować się do obrony przed cyberatakami.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

- Zmiany zachodzące w bankach, wymuszone przez regulacje takie jak RODO czy PSD2, oznaczają konieczność wprowadzenia modyfikacji w systemach bankowych. Wejście w nowe technologie oznacza potrzebę wyjścia naprzeciw pewnym rozwiązaniom, w tym w zakresie bezpieczeństwa. Dodatkową presję wywiera tu konkurencja z podmiotami typu FinTech i Startup. Jednakże ich „zwinność” dla banków jest bardzo trudna do osiągnięcia.
- Warto się przyjrzeć możliwościom wykorzystania potencjału chmury. Na zachodzie jest to wszechobecna praktyka. Istnieją gotowe rozwiązania dla jej zabezpieczenia. Wprowadzie obecnie obowiązujące w Polsce regulacje blokują możliwości jej wykorzystania, jednakże banki powinny przeanalizować ryzyka własnych rozwiązań wewnętrznych z ryzykami chmury. Wyrażono opinię, iż rozwiązania największych firm dostarczających usługi chmurowe na świecie są bezpieczniejsze niż wewnętrzne polskich instytucji finansowych.
- Niezbędne jest podjęcie działań zachęcających młodych ludzi do edukacji w obszarze cyber. Potrzebne jest utworzenie całego programu rozwojowo-motywacyjnego. Niektóre uczelnie już pootwierają specjalne kierunki studiów w zakresie cyberbezpieczeństwa. Tego rodzaju inicjatywy należy rozwijać i promować.
- Podkreślono ogromne znaczenie edukacji już od podstaw w tym obszarze. Szczególnie dotyczy to młodych osób, które często bezkrytycznie korzystają z nowych technologii. Dlatego też trzeba myśleć o wdrożeniu szkoleń dot. cyberbezpieczeństwa już w programach nauczania w szkołach podstawowych.
- Przyspieszył proces tworzenia nowych rozwiązań technologicznych, natomiast rozwój zagrożeń zwiększył się nieporównywalnie bardziej. Prewencja i działania podejmowane przez banki w przestrzeni cyber powinny być proaktywne. Należy pamiętać, że „przeciwnik” ma również coraz większą świadomość i wyzwania będą coraz większe. Utrzymanie cyberbezpieczeństwa będzie się wiązało z coraz większymi nakładami na infrastrukturę i zabezpieczenia, tym bardziej jeżeli bankowość skieruje swoją działalność w obszary e-commerce i Open banking.
- W niedalekiej przyszłości wystąpi konieczność wsparcia procesów cyberbezpieczeństwa poprzez sztuczną inteligencję. Niezbędne będzie wprowadzenie zautomatyzowanych systemów bezpieczeństwa, aby wychodzić naprzeciw nowym zagrożeniom i dalszemu postępowi technologicznemu.
- Powstała Narodowa Platforma dla Cyberbezpieczeństwa jako podejście naukowe, ale efekty jej istnienia muszą przełożyć się także na praktykę gospodarczą.
- Podsumowując odbyłą debatę nt. cyberbezpieczeństwa wskazano, że ze względu na wagę tego zagadnienia, powinno ono rozpoczynać obrady przyszłorocznego Forum Bankowego.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Prezes Krzysztof Pietraszkiewicz podziękował wszystkim uczestnikom za udział w obradach i dokonał oficjalnego zamknięcia Forum Bankowego 2019.

Opracowanie:

Katarzyna Pawlik – Doradca Zarządu, Zespół Ekonomiczno-Regulacyjny, Związek Banków Polskich